

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.504/2017/8/II.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szendrei Kornél ügyvéd (fél címe 2) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek - a Nagy és Lombos Ügyvédi Iroda (**I. rendű alperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Lombos Péter Barnabás ügyvéd) által képviselt **I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe)** I. rendű és a személyesen eljáró **II.rendű alperes neve (II. rendű alperes címe)** II. rendű alperesek ellen **szerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. február 17. napján meghozott 11.P.20.578/2016/21. számú ítélete ellen a felperes 23. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetnek helyt adva megállapítja, hogy a felperes és a II. rendű alperes mint adósok, valamint az I. rendű alperes mint hitelező között 2007. augusztus 31-én létrejött 2159629. számú kölcsönszerződés I.4. pontjának a következő rendelkezései semmissék:

„Felek kijelentik, és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés estére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az Adós Banknál vezetett számlái, és a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön-, és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az Adós Banknál vezetett számláiról, illetve a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a Felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállaltak."

A felperest mentesíti elsőfokú perköltsége viselése és az I. rendű alperes elsőfokú perköltségének megfizetése alól. Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 130.000 (százharmincezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében az ő és a II. rendű alperes mint adós, valamint az I. rendű alperes mint hitelező között 2007. augusztus 31-én létrejött kölcsönszerződés I.4. pontja meghatározott szövegrésze érvénytelenségének megállapítását kérte az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209/A. § (2) bekezdése és a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b)

és j) pontja alapján. Kérte továbbá annak megállapítását is, hogy a tisztességtelen feltétel nem jelent kötelezettséget a felekre nézve. A sérelmezett szerződéses rendelkezés szerint: „Felek kijelentik, és kötelezik magukat arra (helyesen: arra), hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés estére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az Adós Banknál vezetett számlái, és a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot. Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön-, és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az Adós Banknál vezetett számláiról, illetve a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a Felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállaltak.”

Az I. rendű alperes ellenkérelmében előadta, hogy miután a felperes a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) 37. §-ának megfelelően a jogkövetkezmény levonását nem kérte, a pert meg kellett volna szüntetni. Érdemben a kereset elutasítását kérte, egyrészt, mert álláspontja szerint a megállapítási kereset indításának az 1952. évi III. törvény (Pp.) 123. §-a szerinti feltételei nem állnak fenn, másrészt, mert a támadott szerződési feltétel nem tisztességtelen. Állította, hogy a vitatott kikötés nem az adósi teljesítés szerződésszerűségének megállapítására vonatkozik, az csak arról szól, hogy a hitelező közvetlen bírósági végrehajtás céljából ténytanúsítvány kiállítását kérheti. A kikötés a bizonyítási teher megfordulását sem eredményezi a fogyasztó hátrányára, mivel a közjegyzői tanúsítványhoz mint közokirathoz egyébként is a Pp. 195. § (1) bekezdése szerinti bizonyító erő kötődik, mellyel szemben a 195. § (6) és (7) bekezdése alapján ellenbizonyításnak van helye. Kifejtette továbbá, hogy az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) alapján a kölcsön összegének nyilvántartására köteles, és a támadott szerződéses rendelkezés e jogszabályi előírás érvényesülését szolgálja, mely miatt az a Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján nem tisztességtelen.

A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 38.100 forint perköltséget. Rendelkezett arról, hogy a felmerült költségeit a felperes viseli.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes és a II. rendű alperes mint adós, valamint az I. rendű alperes között 2007. augusztus 31-én kölcsönszerződés jött létre, mely alapján az I. rendű alperes 84.252 CHF összegű kölcsönt nyújtott. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a kikötés nem tisztességtelen, az semmilyen nem korlátozza az adós lehetőségét az ellenbizonyításra, panasztételre, kifogásolásra, és a fogyasztó hátrányára a bizonyítási terhet sem változtatja meg. A pénzügyi intézmény akkor is a saját adataiból indulna ki, ha a sérelmezett kikötést a szerződés nem tartalmazná. A kikötés célja, hogy az adós alaptalanul ne tehesse vitássá a szerződés nyilvántartott adatait, különösen a tartozás mértékét. Ugyanakkor az adós a sérelmesnek tartott kikötés mellett is korlátozás nélkül - megalapozottan - bármely nyilvántartott adatot vitássá tehet. Az adóst mindenképpen terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem, vagy nem olyan mértékben áll fenn mint a banki nyilvántartásban meghatározott. A hivatkozott kikötés a jogosult számára bizonyítási könnyítést jelent, ugyanakkor az adós ezzel semmilyen hátrányt nem szenved.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a kereseti kérelmének megfelelő határozat meghozatalát kérte.

Előadta, hogy a vitatott szerződéses kikötéssel az adós nem pusztán a tartozás tanúsításának

formáját ismerte el, hanem annak vetette alá magát, hogy a tartozása mindenkori összegét a bank egyoldalúan megállapítsa, és közlése alapján ezt a közjegyző közokiratban tanúsítsa. A kikötés következménye valójában az, hogy a tartozás mértékéről és az adós szerződésszerű teljesítéséről egyoldalúan a hitelező dönt, és a bizonyítási teher a felperes hátrányára megfordul.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, fenntartva az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját.

A II. rendű alperes a fellebbezéssel egyetértett.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért azt az ítéletábra egészében bírálta felül.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, az általa megállapított tények helytállóak, azokat azonban a másodfokú bíróság a felperes által szolgáltatott okirati bizonyítékok alapján további tényekkel egészíti ki.

A felperes és a II. rendű alperes a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg közjegyzői okiratba foglaltan a kölcsönszerződés alapján fennálló tartozásukat (teljes egészében) elismerték, és annak megfizetésére egyetemleges kötelezettséget vállaltak. Tudomásul vették továbbá, hogy a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerésük alapján az I. rendű alperes velük szemben közvetlen bírósági végrehajtást kezdeményezhet.

Az így kiegészített tényállás alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemi döntésével nem értett egyet.

A felperes a keresetében a kölcsönszerződés I.4. pontjában meghatározott feltétel Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontján alapuló tisztességtelenségét állítván kérte a feltétel semmisségnek a megállapítását.

Az elsőfokú bíróság a megállapítási keresetindítás Pp. 123. §-ában meghatározott feltételei fennállásának vizsgálatát helyesen mellőzte, mivel az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 239/A. § (1) bekezdése alapján a felperes a tisztességtelenségnek állított szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítását a jogkövetkezmények alkalmazása nélkül is kérhette. Tekintve, hogy a támadott szerződéses rendelkezés alapján teljesítés nem történik, a felperes a 2014. évi XL. törvény 37. § (1) bekezdése szerinti bármely jogkövetkezmény levonását kérni nem tudja, ezért az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte a per megszüntetését is.

A peres felek között létrejött szerződés támadott feltétele az I. rendű alperesnek arra ad lehetőséget, hogy a felperes és a II. rendű alperes bármely időpontban fennálló, általuk előre elismert tartozását a saját nyilvántartásai alapján megállapítsa, és arról az 1991. évi XLI. törvény (Kjőtv.) 11. § (1) bekezdése szerinti ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány) kiállítását kérje, mely közhitelesen tanúsítja a felperes és a II. rendű alperes tartozásának tényét annak összegére is kiterjedően. A közjegyzői tanúsítvány pedig a Kjőtv. 112. §-a, valamint az 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 23/C. §-a alapján végrehajtási záradékkal látható el, amennyiben a Kjőtv. 112. § (1) bekezdés a)-d) pontjában és (2) bekezdésében, illetve a Vht. 23/C. § (1) bekezdés a)-d) pontjában és a (2) bekezdésében azonos tartalommal megállapított konjunktív feltételek fennállnak.

A Vht. 23/C. § (1) bekezdése szerint az okiratot készítő közjegyző végrehajtási záradékkal látja el a közjegyzői okiratot, ha az tartalmazza a) a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy

egyszemélyes kötelezettségvállalást, b) a jogosult és kötelezett nevét, c) a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, d) a teljesítés módját és határidejét. A (2) bekezdés szerint ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

A kölcsönszerződés esetleges közokiratba foglalása, illetve a felperes és a II. rendű alperes közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozata csak a Vht. 23/C. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti feltételt elégíti ki. A c) pontban és a (2) bekezdésben meghatározott feltétel teljesüléséhez a felperes - a támadott szerződéses rendelkezés szerinti - azon nyilatkozata is szükséges, melyben a kölcsönszerződés megkötésekor, a kölcsön folyósítását megelőzően előre elismerte, hogy a jövőben bármely időpontban fennálló tartozása azonos azzal, melyet az I. rendű alperes a saját nyilvántartásai alapján megállapít. E nyilatkozatra tekintettel az adósi teljesítés elmaradása miatti, a szerződés megszűnését, a még fennálló tartozás esedékessé válását eredményező felmondás jogszerűsége sem tehető vitássá a végrehajtás elrendelését megelőzően.

Mindezekből következik az is, hogy az adós felperes a közjegyzői tanúsítvány záradékolását követően kizárólag az általa indítandó, a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja az I. rendű alperes által meghatározott tartozás összegét, mely perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a bizonyítási kötelezettség őt terheli. Az I. rendű alperes alaptalanul hivatkozott a közokirat bizonyító erejét meghatározó Pp. 195. § (1) bekezdésére és az azzal szembeni ellenbizonyítás lehetőségére, hiszen a szerződés alapján bármikor fennálló tartozás összegét előre elismerő szerződéses nyilatkozat nélkül a végrehajtási záradékkal ellátható közjegyzői tanúsítvány (közokirat) kiállítására sem kerülhetett volna sor.

A sérelmezett szerződési feltétel hiányában az I. rendű alperes közvetlen bírósági végrehajtás megindítására nem lenne jogosult, a kölcsönszerződés alapján őt megillető szolgáltatás iránti jogát keresettel perben érvényesíthetné. A perben pedig a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az érvényesített jogot megalapozó tényeket, köztük a felmondás jogszerűségét, az adós tartozásának összegét az I. rendű alperesnek kellene bizonyítania.

A perbeli kikötés a kifejtettekből következően az I. rendű alperesnek lehetőséget biztosít arra, hogy a felmondás jogszerűségére, a követelés összegére vonatkozó bizonyítási terhet a felperes hátrányára megfordítsa, ezért az a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelen.

A sérelmezett szerződéses rendelkezés tisztességtelen a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján is. A feltétel az adósok tartozásának meghatározásakor kizárólag az I. rendű alperes nyilvántartásait tekinti hitelesnek, a bármely időpontban fennálló tartozás összegének megállapítása csak ezen nyilvántartások alapján történhet, így valójában az adósi teljesítés szerződésszerűségének megállapítására kizárólag az I. rendű alperes jogosult.

A Ptk. 209/A § (2) bekezdése alapján pedig a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen kikötés semmis.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a sérelmes szerződéses rendelkezés semmisségét állapította meg.

Az ítéltábla az ítélet megváltoztatása folytán mentesítette a felperest a saját és az I. rendű alperes elsőfokú perköltségének viselése, illetve megfizetése alól, egyben a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az I. rendű alperest a 84.000 forint kereseti és fellebbezési illetékből, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte. A II. rendű alperesnek sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem merült fel költsége, ezért arról az ítéltáblának sem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2017. október 5.

. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Gyuris Judit s.k.
előadó bíró

Dr. Örkényi László s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: